

1 Tradice naší fakulty zavazuje a vybízí k jejímu naplňování

Právnická fakulta Univerzity Karlovy je nejstarším vysokým učením v oblasti práva na našem území. Je institucí, která kontinuálně existuje bez ohledu na státy a státní zřízení. Je institucí starobylou a světově věhlasnou. Jejím posláním je vychovávat osobnosti se schopností samostatného, kritického a tvůrčího myšlení. Osobnosti však mohou být formovány pouze osobnostmi.

Cestou k růstu osobností jak našich učitelů, tak našich studentů je respekt k jejich individualitě a svobodnému rozvoji, transparentnost a rovnost v možnostech, ale i transparentnost a rovnost v plnění stanovených požadavků, i samozřejmě vysoká náročnost těchto požadavků. **Prestiž naší fakulty nelze čerpat jen z její tradice, ale musí být i v každé nastupující generaci odvozena od prestiže jejich učitelů, studentů a absolventů.**

Nejprve se proto obracím na studenty, učitele a zaměstnance, abych ukázal, co jim můj program může nabídnout. V dalších částech se zabývám tím, jakých cílů chci dosáhnout v oblasti magisterského studia, rigorózního řízení, doktorského studia, kvalifikačních řízení akademických pracovníků, v oblasti vědy, zahraničních vztahů, vnějších vztahů, Juridika a celoživotního vzdělávání.

1.1 Studenti

Každý absolvent naší fakulty by měl být hrdý na to, že fakultu vystudoval, měl možnost učit se od nejvýraznějších osobností ve svém oboru a získat tak znalosti, díky kterým se může uplatnit ve všech právnických profesích. Dobrá pověst a poptávka po našich absolventech je odvozena od prestiže fakulty. **Naše prestiž však nemůže být dána tím, že studium je snadné a nároky jsou nízké.** Kvalita studia ale také není dána kvantitou zkoušek a klasifikovaných zápočtů, nýbrž jejich obsahem. Naše fakulta by se neměla stát praktickou přípravkou zaměřenou na právní dovednosti, což ale neznamená, že by právní dovednosti neměla rozvíjet. **Dovednosti totiž mohou navazovat na znalosti, nikoliv však naopak.** Pokud se naši studenti a absolventi mají hrdě hlásit ke své fakultě, potom se především musejí hlásit ke svým učitelům, kteří je ovlivnili, se kterými měli osobní kontakt a jejichž vědecká práce je důležitým příspěvkem pro právní vědu (pokud možno nejen) v České republice. **Studenti mají právo na korektní a vstřícný přístup ze strany svých učitelů,** a to nejen, pokud jde o zkoušení. Pokud se někdo cítí být poškozen, má právo se obrátit přímo na děkana a osobně s ním svoji věc probrat. Považuji nicméně za správné zavést institut **studentského ombudsmana,** který by měl být „externistou“ právě proto, aby mohl být skutečně nezávislý.

1.2 Učitelé

Učitelé naší fakulty mají být především vynikajícími odborníky, osobnostmi, které udávají tón ve svém oboru, jejichž názory jsou respektovány v právní praxi a kteří právě tím vzbuzují u svých studentů respekt a zájem o studium. Ambicí naší fakulty nemůže být, aby její učitelé rozvíjeli výhradně své pedagogické dovednosti a rétorické schopnosti, a zcela opomíjeli svůj vědecký rozvoj.

Akademická sféra představuje přirozenou protiváhu jak legislativě, tak justici. Jejím úkolem je kriticky reflektovat, jakým směrem se judikatura ubírá a jak je právo dotvářeno

soudy. **Předpokladem toho je nezávislost akademických pracovníků.** Garancí této nezávislosti je adekvátní finanční ohodnocení jejich práce, které by mělo v optimálním případě korespondovat s platy soudců. Plat odborného asistenta by měl korespondovat s platem soudce okresního soudu, plat docenta s platem soudce krajského soudu a plat profesora s platem soudce soudu nejvyššího. Pokud by se tak stalo, byla by skutečně zajištěna nezávislost a prestiž akademické sféry. Akademičtí pracovníci by nebyli nuceni vedle svého akademického působení pracovat v praxi, tj. zejména u soudů nebo v advokacii. **Naše platy, které v současnosti nedosahují ani platu učitelů na středních a základních školách, jsou nedůstojné a podkopávají výkon a sebevědomí akademických pracovníků.**

Řešení vidím v tom, že bude státem uznána **srovnatelnost akademických pracovníků v oblasti práva s ostatními právníckými profesemi.** Ostatní členové právníckého stavu, jako jsou soudci, advokáti a další právní profese by měli své kolegy z akademické sféry v této snaze účinně podpořit. Prakticky by se to mělo projevit v tom, že příspěvek státu, který bude vyčleněn na činnost právnických fakult, se ze současného stavu zvýší na trojnásobek. To by mělo poskytnout dostatečné finanční zdroje k tomu, aby akademičtí pracovníci byli důstojným způsobem honorováni. Jsem si vědom, že tento cíl je ambiciózní a v krátkodobém horizontu je jen obtížně dosažitelný. Přesto je třeba jej stanovit a směřovat k němu. **Prvořadým úkolem v oblasti vnějších vztahů naší fakulty proto musí být zdůvodňování a prosazování tohoto požadavku.**

Ze střednědobého a krátkodobého hlediska nevidím řešení v tom, že dojde k zásadní redukci počtu akademických pracovníků. Nesouhlasím s tím, aby byli „eliminováni“ odborníci z praxe, nebo starší kolegové a aby na fakultě zůstali pouze ti, kteří zatím nepobírají důchod a pracují na hlavní úvazek v „robotárně“, ve které učí od rána do večera, když neučí, tak zkoušejí, a když nezkoušejí, tak opravují písemné zkoušky. To není ideál, ke kterému bychom měli spět. Domnívám se, že **na naší fakultě by měli i v budoucnu působit odborníci, kteří také (nebo i převážně) působí v právní praxi, stejně tak jako naši starší kolegové.** Transparentním a rovným způsobem by však měly být stanoveny jejich pedagogické povinnosti, výše jejich úvazku, i výše jejich platu.

Rovnost v plnění stanovených požadavků, pokud jde o učitele, by se měla projevit v tom, že **standards výkonů akademických pracovníků** budou zohledňovat nejen podíl na výuce, vědeckou činnost a zahraniční spolupráci, nýbrž např. i účast u zkoušek (včetně státních), vedení kvalifikačních prací, nebo třeba i organizaci konferencí a workshopů. **Dosavadní kritéria považují za redukcující** a nesoucí známky účelovosti – vyjadřují to, v čem jsou zdatní jejich tvůrci, a neumožňují tak ostatním akademickým pracovníkům svobodně rozhodnout o tom, v čem chtějí mít těžiště svého působení na fakultě. Nikdo by neměl být nucen plnit všechno, ale podle vlastního výběru – třeba tři položky z pěti. Předpokládaný minimální podíl na výuce, který u profesorů obnáší pouze 8 hodin přednášek za semestr, by se měl změnit tak, že profesori by měli mít – kromě toho – alespoň 2 hodiny seminářů týdně. Stejně tak by se profesori a docenti měli ve stejné míře jako odborní asistenti podílet na zkoušení. Za současné situace je totiž pro mladé akademické pracovníky, kteří mají nejnížší plat, ale zároveň nejvyšší objem výuky a zkoušení, krajně obtížné najít čas na publikační činnost a sepisování habilitační práce. Evaluační standardy by také měly zohledňovat povinnosti spojené s mateřstvím a

rodičovstvím. Mám pochybnosti o tom, jak k jistotě a motivaci akademických pracovníků přispěje opatření rektora č. 28/2021 „**Rámcové principy kariérního rozvoje akademických a vědeckých pracovníků** a lektorů na Univerzitě Karlově“ a zejména jeho provedení v opatření děkana, o kterém zatím nikdo neví, co v něm bude a co bude jeho účelem. Máme se těšit, nebo bát? Rozhodně bych nepovažoval za fair, aby ti, kdo sami profitovali z relativně benevolentního přístupu k prodlužování pracovních úvazků na dobu neurčitou, nyní striktně vyžadovali naplňování standardů a v případě jejich nesplnění pracovní poměry ukončovali. Proto mám také skeptický pohled na individuální plány akademických pracovníků, které se lehce mohou stát prostředkem šikany.

1.3 Zaměstnanci

Také zaměstnanci by měli mít pocit sounáležitosti s naší fakultou a univerzitou. Měli by vědět, že si jejich práce váží jak studenti, tak i akademičtí pracovníci, kteří jsou si vědomi, že bez nich a jejich podpory, by činnost fakulty nebyla možná. **Zejména ze strany vedení naší fakulty mají její zaměstnanci právo očekávat partnerský přístup**, který se bude projevat např. i v tom, že plány a záměry vedení budou předem konzultovány také s nimi. Jsou to totiž právě oni, kteří je většinou v praxi realizují. Při vytváření nových koncepcí, metod a postupů by právě na naše zaměstnance měl být brán ohled.

Nedobrá finanční situace, která se týká akademických pracovníků, je ještě horší, pokud jde o naše nepedagogické zaměstnance, z nichž nemalá část ještě nedávno pobírala minimální mzdu. I to se musí změnit. **I naši zaměstnanci musí perspektivně pobírat plat, který odpovídá prestiži a významu instituce, pro kterou pracují.** Stejně tak není možné, aby zaměstnancům (jako např. sekretářkám věnujícím se rigoróznímu řízení) byla přidávána další agenda, aniž by se adekvátně zvyšovaly jejich platy. Není rovněž možné, aby nově přijímaní zaměstnanci měli za stejnou práci vyšší plat než ti stávající. Pokud tomu tak je, je třeba stávajícím zaměstnancům jejich plat zvýšit.

2 Magisterské studium

2.1 Zrušení tzv. „velkých státnic“

Jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní část státní souborné závěrečné zkoušky lze považovat za přirozený předstupeň profesních zkoušek typu zkoušky advokátní nebo justiční. Tyto profesní zkoušky jsou založeny nejen na schopnosti praktické aplikace platného práva, nýbrž i na jeho systematické znalosti. Pokud by naše státnice měly představovat „přípravu“ na tyto kvalifikační zkoušky, potom by musely vycházet z požadavku relativně podrobné znalosti platné právní úpravy – tj. na úrovni postupové zkoušky – která je však současně doplněna o znalost systematickou, spočívající v porozumění přesahům a vzájemným souvislostem zkoušených oborů. Taková státnice je nutně vysoce náročná.

Zdá se, že většina našich studentů takové státnice považuje za hrozbu, která může zhatit jejich pětileté úsilí o absolvování naší fakulty. To je také příčinou tlaku na úpravu toho, co a jak se má zkoušet, tedy formalizace procesu zkoušení. Domnívám se, že účelem této formalizace je, spíše než jen úprava procesu zkoušení, tlak na obsahovou proměnu našich státnic. Kýženým cílem je po mém soudu, aby státnice měly podobu obecné rozpravy, kterou –

až na zcela ojedinělé výjimky – úspěšně absolvuje každý uchazeč. Pokud k tomu dojde, státní zkoušky sice zůstanou formálně zachovány, jejich reálný obsah jako předstupně profesních zkoušek bude vyprázdněn.

Jestliže by státní zkoušky měly mít tuto podobu slavnostního formálního ukončení fakulty, potom jsou ztrátou času jak ze strany zkoušených, tak ze strany zkoušejících a považují za vhodné je zrušit. V takovém případě lze ponechat jako státní závěrečnou zkoušku pouze tzv. „malé státnice“, tj. oborovou státní zkoušku spojenou s obhajobou diplomové práce. Zároveň bude třeba klást vyšší důraz na nároky závěrečné postupové zkoušky, které budou finální kontrolu studia z dotyčného oboru. Domnívám se, že právě u závěrečných postupových zkoušek by měla i nadále zůstat zachována ústní forma, zároveň by však zkouška měla být doplněna o písemnou část. Mělo by se tedy jednat o zkoušku kombinovanou.

2.2 Posílení významu tzv. „malých státnic“ a zavedení tzv. profilujícího modulu

Studijní program právo a právní věda by měl i nadále poskytovat univerzální základ ve všech právních oborech. Domnívám se však, že je třeba posílit profilaci studentů již v průběhu studia. Zásadní význam v této profilaci by měly hrát právě oborové státní zkoušky spojené s obhajobou diplomové práce. **Studenti by měli mít možnost zapsat si tzv. „profilující modul“ z oboru, ve kterém mají v úmyslu psát diplomovou práci.** Díky tomu pak budou preferováni při zápisu povinně volitelných předmětů, které jsou součástí dotyčného profilujícího modulu. Tento modul však získají pouze tehdy, pokud v dotyčném oboru obhájí diplomovou práci. Tím bude posílen význam malých státnic a zároveň i profilujících modulů, neboť takový „profilující“ modul bude mít každý student pouze jeden.

2.3 Zrušení klasifikovaných zápočtů tam, kde nejsou vhodné

Jednou z nejzásadnějších změn nově akreditovaného studijního programu bylo „plošné“ zavedení tzv. klasifikovaných zápočtů tam, kde byl doposud udělován „prostý zápočet“. Deklarovaným cílem této změny bylo učinit studium v jeho průběhu „náročnější“ tím, že studenti budou za seminární výuku klasifikováni, a tedy lépe motivováni k průběžnému studiu. Domnívám se, že tento záměr klasifikované zápočty nemusí naplnit, naopak mohou přinést více komplikací než výhod. Totiž v okamžiku, kdy nestačí udělit pouze „započteno“, nýbrž známku, lze oprávněně požadovat, aby se shodovala kritéria pro udělení určitého klasifikačního stupně a aby tato kritéria byla u všech vyučujících aplikována jednotně. **Prostý zápočet umožňuje větší „diferencovanost“ výuky s ohledem na osobnost učitele – vedoucího semináře a jeho specializaci. Sám o sobě klasifikovaný zápočet náročnost výuky nezajistí, naopak může vést k jisté „devalvaci“ známek.** Z těchto důvodů by mělo být znovu pečlivě zváženo, kde je klasifikovaný zápočet účelný a kde není. Pro restrikcí klasifikovaných zápočtů mluví také snaha o prostupnost v rámci studijních programů (k tomu viz samostatný bod níže).

2.4 Akreditace nového studijního programu a prostupnost studia

V tuto chvíli se na naší fakultě studuje v rámci tří studijních programů. Ten, kdo začal studovat v rámci určitého studijního programu, musí podle podmínek tohoto studijního programu také absolvovat. To prakticky znamená, že pokud by např. došlo ke zrušení „velkých státnic“, musel by být akreditován další studijní program. Pro všechny stávající studenty by se

ale nic nezměnilo. **Pokud bychom měli k nové akreditaci přistoupit, vyžadovalo by to předchozí intenzivní diskuzi, kde by se k nové koncepci studia bez velkých státnic mohli všichni zainteresovaní vyjádřit** a mohly by tak být zváženy všechny souvislosti a možné následky. Proto by měla být aktivizována komise pro organizaci studia, která se za dobu své existence sešla jen jednou.

Zároveň se domnívám, že by i stávající studenti měli mít možnost do nově akreditovaného studijního programu „přestoupit“. Taková možnost nepochybně existuje, a to nejen teoreticky. Pokud by totiž studenti, kteří by chtěli „přestoupit“, svoje studium přerušili a následně byli přijati do nově akreditovaného studijního programu, nemuseli by se již podrobit „velkým státnicím“. V takovém případě by však bylo nutné vyřešit otázku uznání studijních povinností, které v předchozím studiu nemohly být vykonány (jako jsou např. klasifikované zápočty). Stejně tak by bylo třeba změnit současnou úpravu ve studijních předpisech, aby takoví studenti neměli na dodatku k diplomu u všech uznaných studijních povinností pouze „UZNÁNO“, nýbrž známku, kterou na naší fakultě reálně získali.

2.5 Důraz na výuku cizích jazyků a výuku v cizích jazycích pro české studenty

Světový věhlas a mezinárodní spolupráce naší fakulty umožňují, aby jak naši akademičtí pracovníci, tak i naši studenti, byli v kontaktu s aktuálním vývojem práva nejen z našeho národního, ale doslova celosvětového hlediska. Díky tomu mohou úspěšně působit v mezinárodních a evropských institucích a nadnárodních korporacích (včetně mezinárodních advokátních kanceláří). Nezbytným předpokladem pro takovou praxi je zvládnutí cizojazyčné právní terminologie. **Kromě výuky anglického jazyka je třeba podporovat i výuku dalších cizích jazyků tradičně vyučovaných na naší fakultě (němčiny, ruštiny, francouzštiny, španělštiny a italštiny).** Naši studenti by také měli více profitovat z přítomnosti zahraničních studentů, kteří na naší fakultě absolvují výuku v anglickém jazyce v rámci programu Erasmus. Považuji za vhodné a užitečné, aby se naši studenti mohli zúčastňovat výuky pro studenty Erasmus, navazovat kontakty se svými zahraničními kolegy a učit se právo v cizím jazyce.

2.6 Nahrávání přednášek

Na počátku tohoto semestru rozhodlo vedení fakulty, že u předmětů, do kterých je zapsáno více jak 50 studentů, (tj. prakticky u všech povinných předmětů) budou přednášky streamovány, nahrávány, ukládány a poskytovány (někdy nejen) našim studentům na kanále YouTube k opakovanému přehrávání. S ohledem na toto rozhodnutí už nevidím možnost cesty zpátky. V okamžiku, kdy si studenti navykli a ještě více navyknou na to, že si přednášky mohou přehrávat, už jim tuto možnost nelze vzít. Řešení však vidím v kompromisu, kdy budou zavedeny dvě řady přednášek.

Jedna řada, která bude předem nahrána, a která může být složena z přednášek z minulých let za předpokladu, že budou aktuální. Druhá řada přednášek, která bude pouze prezenční a „nenahrávaná“, pro ty studenty, kteří budou mít zájem o osobní kontakt s vyučujícím. Charakter takových prezenčních přednášek se ale bude muset nutně změnit. Přednášející bude moci očekávat a předpokládat, že si studenti předem poslechli nahranou přednášku a jsou tak způsobilí o problémech diskutovat a vyjadřovat svůj názor. Tak může být

zachován osobní kontakt učitelů a studentů naší fakulty a zároveň studenti budou mít i nadále k dispozici nahrané přednášky.

3 Rigorózní řízení

Přestože je státní rigorózní zkouška v oboru práva zkouškou fakultativní, je o ni mezi absolventy magisterského studia práv tradičně značný zájem. Důkazem toho je mimo jiné studijní informační systém, kde je evidováno cca 315 rigorózních prací s atributem „řešená“. Z toho také plyne, že většina rigorozantů volí možnost konzultací s pověřeným akademickým pracovníkem, spojenou též s možností využívat knihovnu a IT.

Pro hladký chod celé agendy rigorózního řízení, která je při výše uvedených počtech nezanedbatelná, je **klíčové řádné personální obsazení příslušného referátu studijního oddělení. Zároveň je třeba nastavit administrativní procesy tak, aby byly co nejméně zatěžující jak pro akademické pracovníky, tak pro zaměstnance administrativy** (pro studijní oddělení i pro jednotlivé katedry). V nedávné době přitom došlo k změně těchto administrativních procesů, do nichž byly nově zapojeny také sekretariáty jednotlivých kateder. V současné době se zdá, že se nový mechanismus již zaběhl, v horizontu cca 1 roku bude nicméně vhodné jej alespoň neformálně (např. v rámci diskusního panelu) zhodnotit z pohledu akademických pracovníků i z pohledu administrativního. Na základě vyhodnocení výsledků této evaluace a diskuse lze případně uvažovat o dalších úpravách administrativních procesů souvisejících se státní rigorózní zkouškou.

Současně je třeba si uvědomit, že dosavadní hojný zájem absolventů magisterského studia práv o rigorózní zkoušku pramení především z náhledu široké veřejnosti na absolventy studia práv determinovaného dlouholetou tradicí. Stručně a velmi zjednodušeně řečeno lze vycházet z toho, že absolventům s vykonanou státní rigorózní zkouškou a titulem JUDr. se připisuje podstatně vyšší odborná i společenská prestiž. V souvislosti s postupující generační obměnou však nelze spoléhat na pokračování tohoto stavu i do budoucna. Bude proto žádoucí postupně rozvinout (a posilovat) kvalitní a cílenou komunikaci směrem k potenciálním zájemcům o vykonání státní rigorózní zkoušky, která jasně vysvětlí, proč by se potenciální uchazeči měli rozhodnout pro vykonání státní rigorózní zkoušky a proč právě na naší fakultě.

4 Doktorské studium

Cílem doktorského studia je vypěstovat a rozvinout schopnost studentů k jejich samostatné tvůrčí vědecké práci. **Doktorské studium tak musí mít individuální charakter a musí být založeno na intenzivním kontaktu mezi školitelem a studentem.** Osobnost školitele a jeho interakce s doktorandem má pro úspěšné studium zásadní význam. Proto je důležité, aby si student mohl vybrat školitele, který mu vyhovuje odborně, ale i osobnostně. Ze stejných důvodů však žádný školitel nesmí být nucen, aby vedl studenta jen proto, že na něj „zbyl“. Každý školitel musí mít také dostatečnou kapacitu na to, aby se svým studentům mohl věnovat.

Z tohoto důvodu považuji za rozumné současné nastavení maximálního počtu vedených studentů na jednoho školitele. **Za nerozumné ba dokonce diskriminační považuji, že možnost působit jako školitel nebo být člen oborové rady je akademickým pracovníkům**

odnímána jen proto, že přesáhli určitou věkovou hranici. Domnívám se, že právě starší učitelé, kteří mají nejenom znalosti, ale i velkou životní zkušenost a také čas, jsou k vedení doktorandů stejně dobře kvalifikovaní, jako jejich mladší kolegové. Tím však nemá být řečeno, že se na vedení studentů doktorského studia nemají podílet mladší akademičtí pracovníci, pokud si je uchazeči sami vyberou.

Současné nastavení doktorského studia, které probíhá ve třinácti českých doktorských studijních programech a v jednom anglickém studijním programu ve standardní čtyřleté době studia, považuji za správné. **Absolvování studia v příslušném studijním programu má přitom v akademické sféře obdobný význam jako složení advokátní či justiční zkoušky v právní praxi.** Absolvování tohoto studia je předpokladem pro to, aby se dotyčná osoba mohla podílet na postupových či státních zkouškách a stejně tak, aby mohla pracovat na pozici odborného asistenta. Pouze ve velmi výjimečných případech odborníků z praxe lze tolerovat, aby zkoušel někdo, kdo tohoto titulu nedosáhl. Je proto třeba dbát na to, aby absolvováním doktorského studia a zejména složením státní doktorské zkoušky dotyčný student prokázal adekvátní znalosti, které jej opravňují k tomu, aby se sám podílel na zkoušení studentů a udržování vysoké úrovně oboru.

Studium v doktorském programu probíhá podle individuálního studijního plánu. Pokud byl tento plán schválen, je třeba z něj vycházet a není možné jej měnit například s ohledem na aktuální názory na to, jak by mělo doktorské studium probíhat. Veškeré eventuální změny tak mohou být uplatňovány pouze do budoucna u studentů, jejichž individuální studijní plán se teprve tvoří a schvaluje. Mám však za to, že **současné nastavení požadavků na individuální studijní plány je v zásadě správné.** Považuji za rozumné, aby byly diferencovány požadavky na studenty v prezenční formě studia a studia ve formě kombinované. S ohledem na to, že u studentů v prezenční formě studia je větší předpoklad, že budou v akademické dráze pokračovat jako učitelé, považuji za správné, že součástí individuálního studijního plánu je i jejich zapojení do výuky. Stejně tak považuji za správné, abychom diferencovali požadavky na studenty externí a interní formy studia pokud jde o publikační činnost, účast na konferencích i absolvování zahraničního studijního pobytu. Domnívám se však, že rámcové požadavky na individuální studijní plán, které momentálně plynou prakticky jen z informace zveřejněné na webových stránkách naší fakulty (a mohou se tak kdykoli změnit) by měly být transformovány do tzv. doporučeného studijního plánu. Ten by měl mít dvě podoby, jednak podobu pro studenty prezenční formy, jednak pro studenty kombinované formy.

Jako pokračující prioritu rozvoje doktorského studia vidím posílení **důrazu na publikační činnost doktorandů**, ať už se jedná o publikaci dizertačních prací formou samostatných monografií nebo o publikaci dílčích výsledků jejich výzkumu zejména formou článku v odborných recenzovaných časopisech (pokud možno nejen českých, ale i zahraničních). Fakulta by tuto publikační činnost měla i nadále podporovat, zejména poskytnutím metodické podpory i poskytnutím podpory formou proof readingu, pokud jde o zahraniční publikační výstupy.

5 Kvalifikační řízení a odborný růst akademických pracovníků

Možnost odborného růstu, jejímž vnějším výrazem je dosažení vědeckopedagogických titulů „docent“ a „profesor“, je jednou z hlavních motivací pro působení v akademické sféře.

Proto je důležité, aby hlediska hodnocení uchazečů byla sice náročná, ale zároveň transparentní a pro všechny stejná. Jediným kritériem pro zahájení příslušného kvalifikačního řízení smí být jen to, zdali dotčený uchazeč tato kritéria splňuje. **V tuto chvíli jsou požadavky na uchazeče o takové řízení upravena v opatřeních rektora, avšak nejsou vždy zcela jednoznačná pokud jde o jejich výklad, a tedy i o jejich rovnou aplikaci.** Považuji za nutné, aby tato obecně vymezená kritéria byla upřesněna opatřením děkana tak, aby nevznikaly pochybnosti např. o tom, co je to zahraniční publikace, jakým způsobem se eviduje a započítává spoluautorství monografie anebo co se považuje za zahraniční studijní pobyt. Každý uchazeč musí mít zároveň možnost se předem dozvědět od příslušného pracovníka naší fakulty, zda stanovená kritéria splňuje či nesplňuje a proč.

Zároveň je třeba, aby **kvalifikační řízení probíhalo transparentně**, tj. aby na webových stránkách naší fakulty - obdobně jako je tomu na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně - byly dostupné informace o tom, kdy byla podána žádost o zahájení příslušného řízení, kdy bylo řízení vědeckou radou zahájeno, jaké je složení hodnotící komise, aby byly k dispozici posudky, záznam o hlasování na vědecké radě, atd. Úkolem vedoucích kateder v této oblasti je přitom zajistit, aby **každý akademický pracovník měl reálnou možnost požádat o vědecké tvůrčí volno a také je pro svoji vědeckou práci v plném rozsahu využít.** Vědecké tvůrčí volno je možné případně spojit se zahraničním studijním pobytem.

6 Věda

Výsledky naší fakulty v oblasti vědy, které byly potvrzeny mezinárodní hodnotící komisí, v němž jsme se hodnocením B zařadili mezi nejúspěšnější fakulty UK, svědčí o tom, že **tato oblast patří mezi naše silné stránky.** Model institucionálního financování prostřednictvím programů Progres, který se v současnosti transformoval do programu Cooperatio, v jehož rámci získá naše fakulta vlastní výlučnou a nedělitelnou vědní oblast, tak považuji za správný.

Právě tento program umožňuje honorovat a podporovat vědecké výstupy, které mají zásadní význam z hlediska vnitrostátní doktrinární diskuse. Přestože je třeba prosazovat internacionalizaci vědy spoluprací se zahraničními vědeckými pracovišti, zejména společnou publikační činností a mobilitou akademických pracovníků a doktorandů, **nelze zapomínat na to, že právní věda vždy vychází z národního právního řádu, tj. z vnitrostátního práva** a je také významným způsobem ovlivněna tím, zda náleží k právní kultuře angloamerické, nebo kontinentální. Skutečností je, že většina prestižních mezinárodních časopisů s vysokými impakty je angloamerické provenience a pro české autory - navíc z odlišné právní kultury - je velmi obtížné v takových časopisech publikovat. Proto je důležité pokračovat v podpoře publikací s impakt faktorem, i v podpoře vytváření mezinárodních výzkumných platforem se zahraničními univerzitami.

Důležitým úkolem fakulty zůstává získávání externích grantů a projektů v ČR, ale zejména v zahraničí, především ERC. Domnívám se, že **fakulta již nyní vytváří velmi příznivé podmínky pro žadatele o granty GA ČR nebo TA ČR.** Důvod, proč z relativně vysokého počtu projektů podaných naší fakultou uspěje jen zlomek, vidím především v tom, že příslušné grantové agentury mají velmi omezené prostředky na financování takových projektů. Často tak neuspěje projekt nikoliv proto, že byl nekvalitní, nýbrž proto, že na jeho financování nejsou

peníze. Proto považuji za vhodné, aby fakulta podporovala i opakované podávání grantových projektů.

Důležitou součástí vědecké práce je zapojování doktorandů a tzv. „studentská věda“. V rámci programu Cooperatio by měli být zapojeni všichni posluchači doktorského studia v prezenční formě, ale také co nejvíce doktorandů kombinovaného studia. Tímto zapojením však myslím jejich reálnou publikační aktivitu, která může být právě díky tomuto programu také finančně odměněna.

Zájem o vědu je však třeba podchytit už u studentů magisterského studijního programu. Naše fakulta by je měla podporovat zejména prostřednictvím soutěže **SVOČ, kterou považuji za svoji prioritu**. Zejména v této souvislosti považuji za možné a vhodné pokračovat ve spolupráci s praxí, která může tyto soutěže podporovat formou sponzoringu. Podpora „studentské vědy“ však nesmí být závislá na externích zdrojích. K odměňování studentů za publikační činnosti je třeba využívat jak stipendijní fond, tak i programy typu specifického vysokoškolského výzkumu.

7 Zahraniční vztahy

Silnou stránkou naší fakulty jsou i její zahraniční vztahy a možnosti, které poskytuje jak svým studentům, tak akademickým pracovníkům. Domnívám se, že **v této oblasti je třeba pokračovat v nastaveném trendu**. Za úspěch bych považoval, pokud by se i v budoucnu podařilo udržet současné možnosti, které fakulta v této oblasti skýtá. To však bude záležet zejména na externích podmínkách, tj. především možnostech financování ať už jde o studentské mobility, nebo mobilitu akademických pracovníků.

8 Vnější vztahy

Budování pozitivního obrazu naší fakulty na veřejnosti naopak za její silnou stránku nepovažuji. Domnívám se, že naše fakulta až příliš extenzivně informuje o některých negativních jevech, které jsou jí připisovány. Zároveň **postrádám včasné, pravidelné a systematické informace na webu a facebooku o tom, co důležitého se děje**, např. zprávy z akademického senátu, pokud jde např. o jmenování vedoucích kateder, nebo z vědecké rady, pokud jde o výsledky kvalifikačních řízení. Stejně tak by bylo vhodné informovat, o tom, jaké grantové projekty se podařilo získat, jaké významné publikace vyšly anebo byly zpřístupněny v režimu open access. Takové informace jsou dosud podávány selektivně nebo na popud těch, kteří sami něčeho dosáhli. K motivaci nemalé části akademických pracovníků naší fakulty rozhodně nepřispívá, že se o jejich výsledcích a úspěších zarytě mlčí.

9 Juridikum a celoživotní vzdělávání

Odborné kurzy pro veřejnost mají na fakultě **dlouhou tradici a výrazně přispívají k naplňování tzv. „třetí role“ univerzity** (služba společnosti, široké společenské působení). Vzhledem k současnému společenskému vývoji, který je (a lze předpokládat, že po určitou dobu ještě bude) silně poznamenán opatřeními v souvislosti s Covid-19, jeví se jako klíčové zachovat a dále rozvíjet diverzitu nabízených kurzů.

Jedná se při tom o **diverzitu tematickou**, kdy je žádoucí nabízet především kurzy reagující na aktuální právní témata. Pro vhodné cílové skupiny je však zapotřebí nabízet i témata akcentující nejen praktický, nýbrž i jejich teoreticko-právní rozměr.

S diverzitou tematického zaměření kurzů úzce souvisí i **diverzita potenciálních zájemců** o jednotlivé kurzy: v zásadě lze identifikovat čtyři hlavní skupiny potenciálních zájemců: odborná veřejnost v rámci ryze právnických profesí (zejména advokáti, notáři, exekutoři, soudci, státní zástupci), odborná veřejnost širší (úředníci státní správy a samosprávných celků, policie, daňoví poradci, tlumočníci a překladatelé), úzce specializovaná odborná veřejnost (často poptávající kurzy tzv. na míru) a veřejnost laická (v jejímž rámci tvoří klíčovou skupinu účastníci kurzů pořádaných v rámci Univerzity třetího věku).

Vzhledem k současné situaci je také třeba zachovat a dále rozvíjet diverzitu pokud jde o formy kurzů, tedy jejich délku (krátkodobé a dlouhodobé) i metody výuky (prezenční, hybridní i čistě online).

Své pevné místo v kurzech právnické fakulty má i **kurz celoživotního vzdělávání**, který umožňuje neúspěšným uchazečům o studium možnost zapojit se do studijního programu.

10 Jak toho dosáhnout?

Výše uvedené cíle jsou ambiciózní, považuji je však za splnitelné. Předpokladem pro jejich splnění však je, že na naší fakultě skončí škatulkování jejích členů na „konzervativce“, se kterými se nemluví a „progresivisty“, kteří nemusejí s nikým diskutovat a nic zdůvodňovat. Každého by mělo zarazit, že členové současného vedení, kteří kandidují na funkci děkana, sami navrhnou zásadní změnu studijního programu, přestože právě oni byli architekty stávající akreditace, která trvá pouhé dva roky. **Každá strana by měla brát vážně názory svých oponentů. Pokud se tak nestane, budeme se stále pohybovat ode zdi ke zdi v procesu permanentní reformy.** Řešení vidím v tom, že ve vedení naší fakulty, tj. v kolegiu děkana budou zastoupeny všechny názorové proudy, které jsou na naší fakultě. Měla by zde být poměrným způsobem zastoupena jak starší, tak mladší generace a stejně tak by se na vedení měli podílet nejen muži, ale i ženy. Vedle kolegia děkana by mělo být zavedeno i rozšířené kolegium děkana, ve kterém budou zasedat všichni vedoucí kateder a bude se konat minimálně jednou za semestr. Děkan by měl i nadále naslouchat názorům studentů, stejně tak by měl naslouchat i názorům učitelů, a to i tehdy, když s nimi nesouhlasí.

Mým cílem je vést fakultu právě tak, aby na ní měl každý člen její akademické obce možnost rozvoje podle svého svobodného rozhodnutí a preferencí a zároveň, aby měl každý člen akademické obce pocit sounáležitosti s naší fakultou jako institucí, která tu byla před námi a bude tu i po nás.

Budu-li zvolen, tak to dokážu. Jsem Beran, jen tak se nedám!

V Praze dne 10. října 2021

Karel Beran